

Operačné systémy

Ing. Branislav Sobota, PhD.

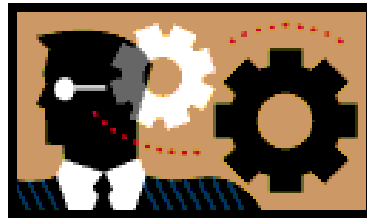
KPI FEI TU Košice

© 2007

Operačný systém (OS)

je základom činnosti počítača

predstavuje množinu programov, pomocou ktorých počítač plní svoje funkcie

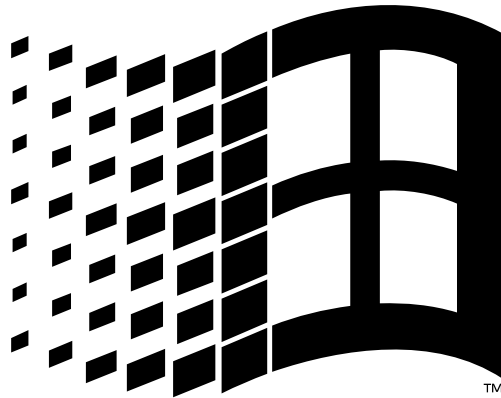
Operačný systém

- riadi a kontroluje jednotlivé časti technického vybavenia počítača
- zaisťuje pre používateľské programy všetky služby týkajúce sa ovládania technických prostriedkov
- sprostredkuje komunikáciu medzi používateľom a počítačom - vykonáva príkazy používateľa

Operačný systém umožňuje

- zápis a čítanie informácie do/z operačnej pamäte
- monitorovanie klávesnice
- zobrazovanie informácie na zobrazovacej jednotke a prepínanie jednotlivých režimov zobrazovania
- prenos informácie z počítača k pripojeným prídavným zariadeniam/rozhraniam vrátane počítačovej siete
- organizáciu prenosu údajov medzi operačnou a vonkajšou pamäťou

Najpoužívanéjšie operačné systémy súčasnosti

MS Windows

Unix (Linux)

Delenie operačných systémov

- podľa umiestnenia a flexibility aktualizácie
- podľa počtu naraz obsluhovaných používateľov
- podľa počtu naraz spustiteľných úloh

OS podľa umiestnenia a flexibility aktualizácie

- ROM orientované
- Diskovo orientované

OS podľa počtu naraz obsluhovaných používateľov

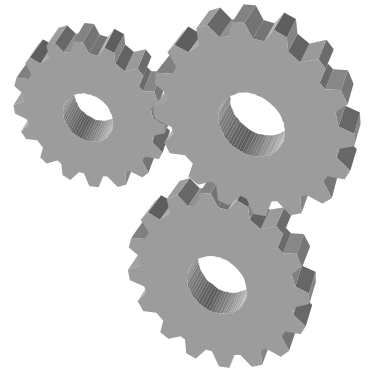
- jednopoužívateľské (single user)
- viacpoužívateľské (multi user)

OS podľa počtu naraz spustiteľných úloh

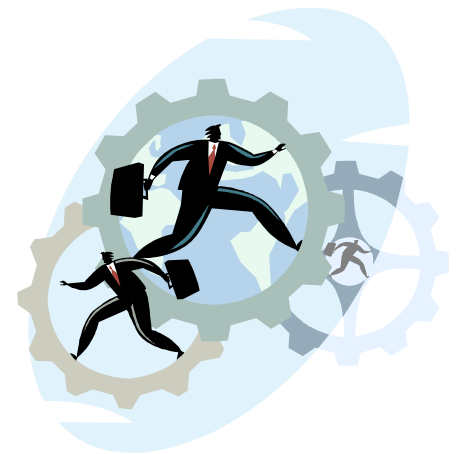
- jednoúlohové (monotasking)
- viacúlohové (multitasking)

viacnásobné spracovanie jednej úlohy,
tzv. *multithreading*

Typy multitaskingu

- kooperatívny multitasking
- preemptívny multitasking

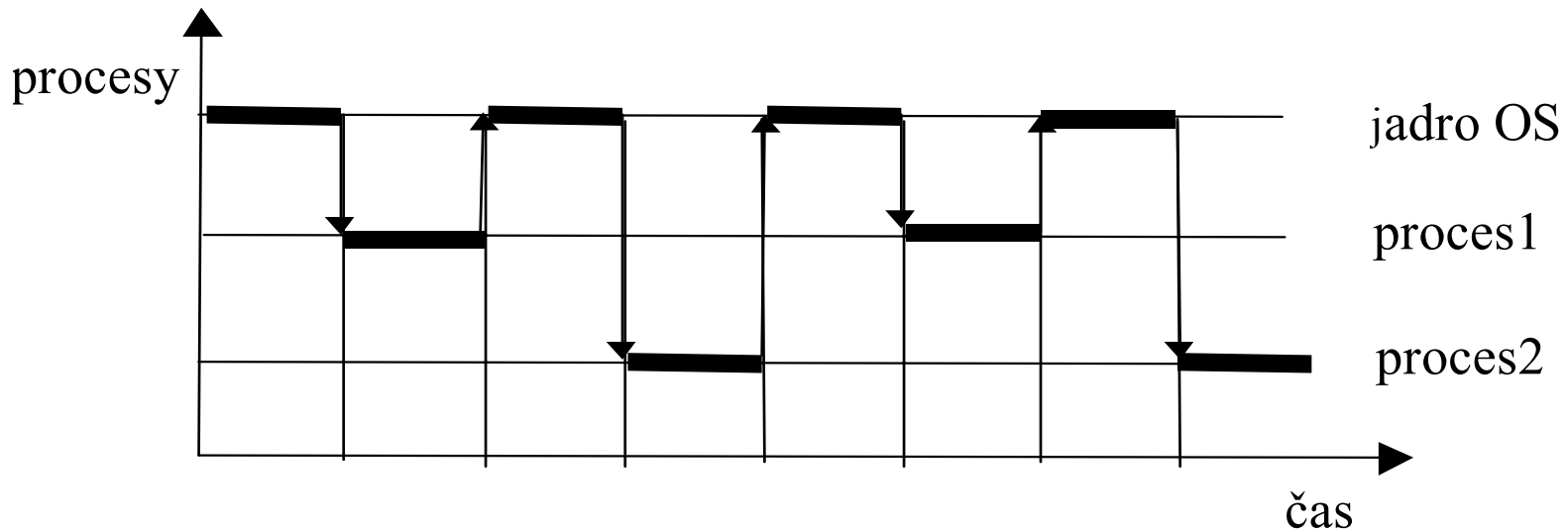

Riadiaci člen pri multitaskingu

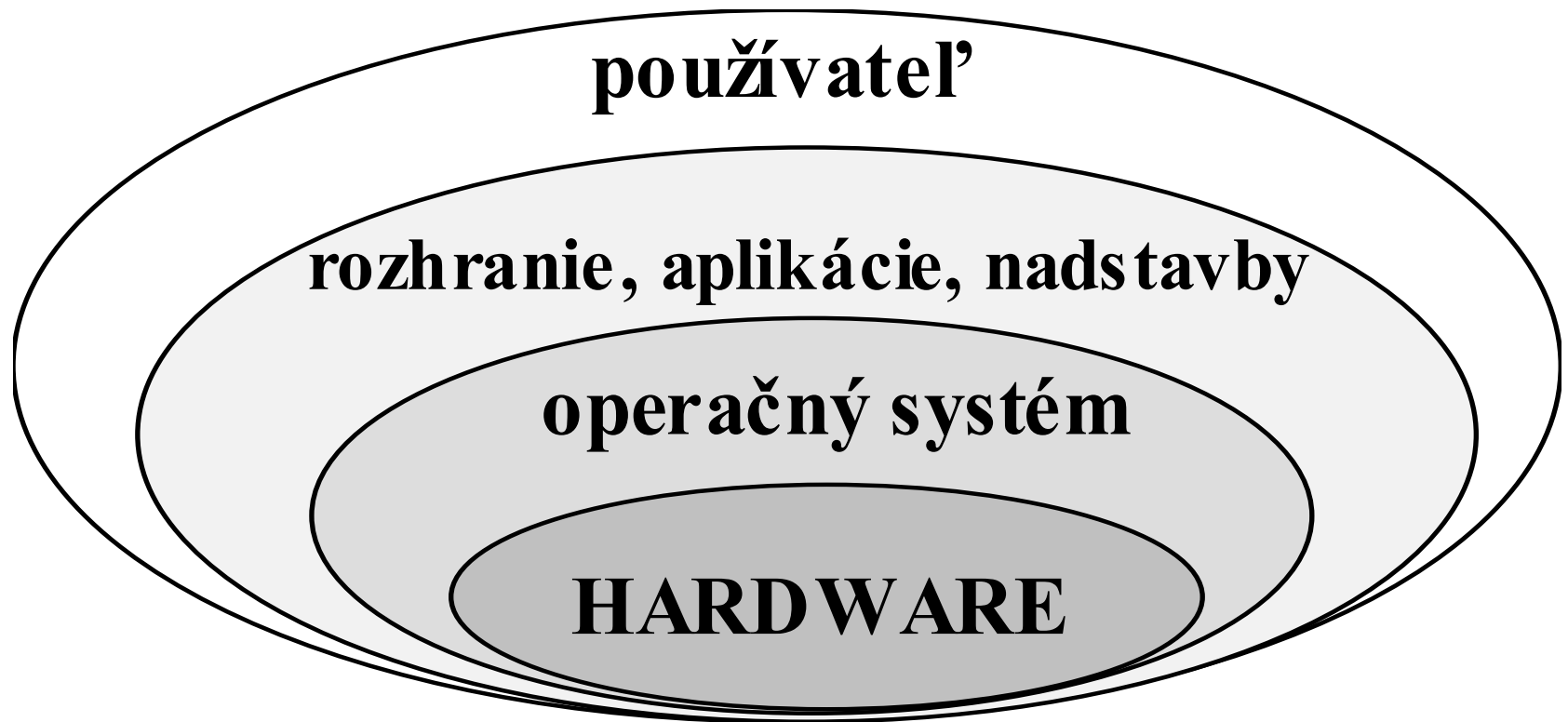
JADRO (*kernel*) *operačného systému*

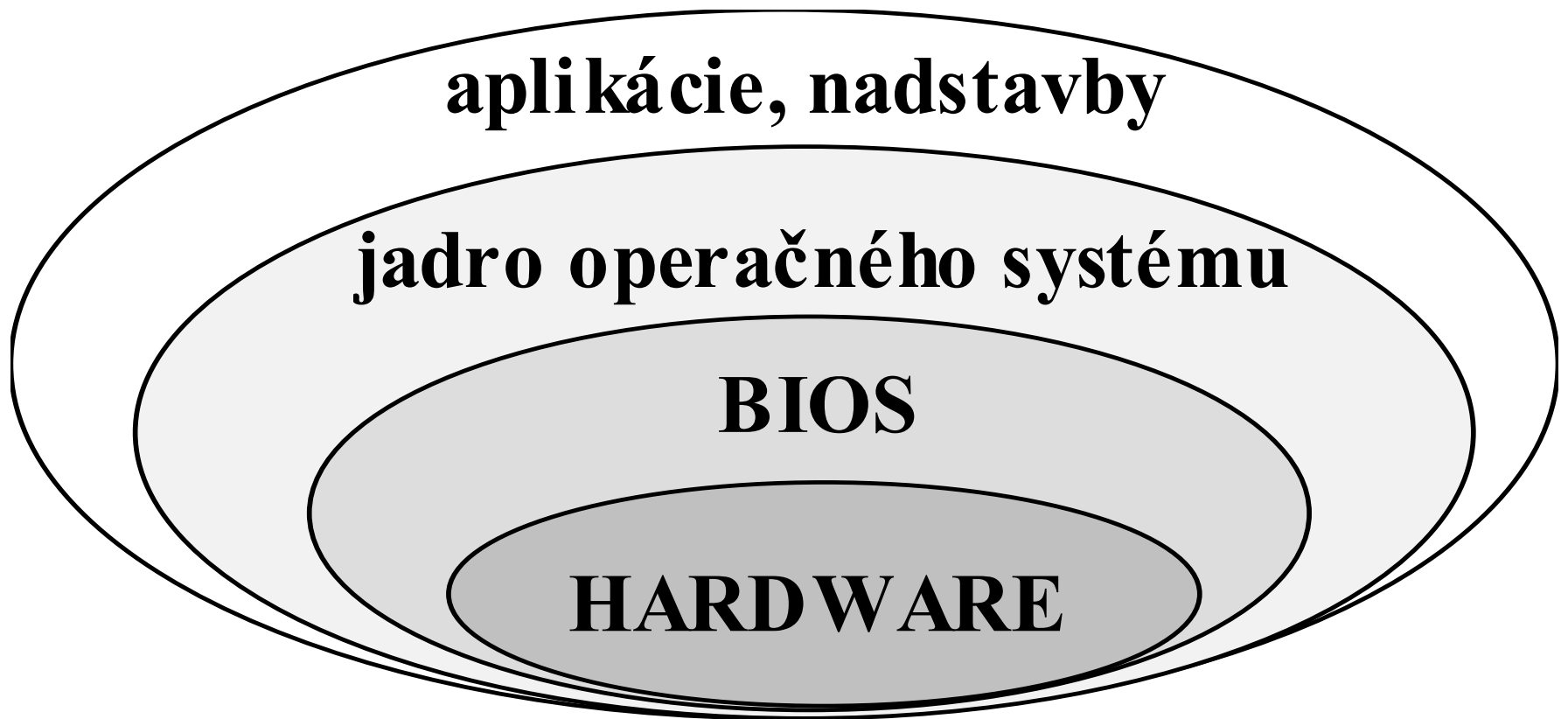
Prideľovanie času v preemptívnom multitaskingu

Umiestnenie OS v rámci výpočtového systému

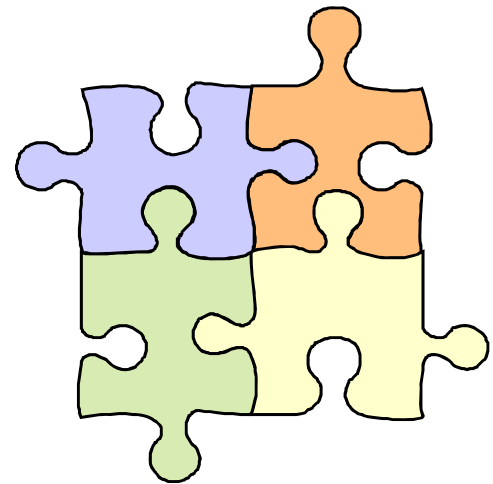

Architektúra OS

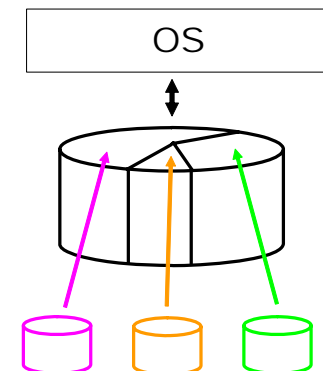
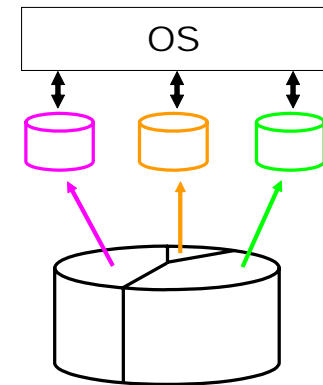
Zariadenia OS

- znakové
- blokové

Blokové zariadenia OS

- **partície** – jedno fyzické zariadenie rozdelené na viac logických, s každým z nich pracuje OS ako so samostatným zariadením
- **zväzky** – viac fyzických zariadení združených do jedného logického, s ktorým pracuje OS ako s jedným celým zariadením

Organizácia údajov na blokových zariadeniach

Základnou organizačnou jednotkou je
súbor

Spôsob organizácie súborov príp. vyšších celkov (napr. adresárov) sa nazýva
súborový systém.

(príklady súborových systémov FAT, NTFS, EXT2, EXT3 a pod)

Súbor

základná informačná jednotka na blokovom zariadení

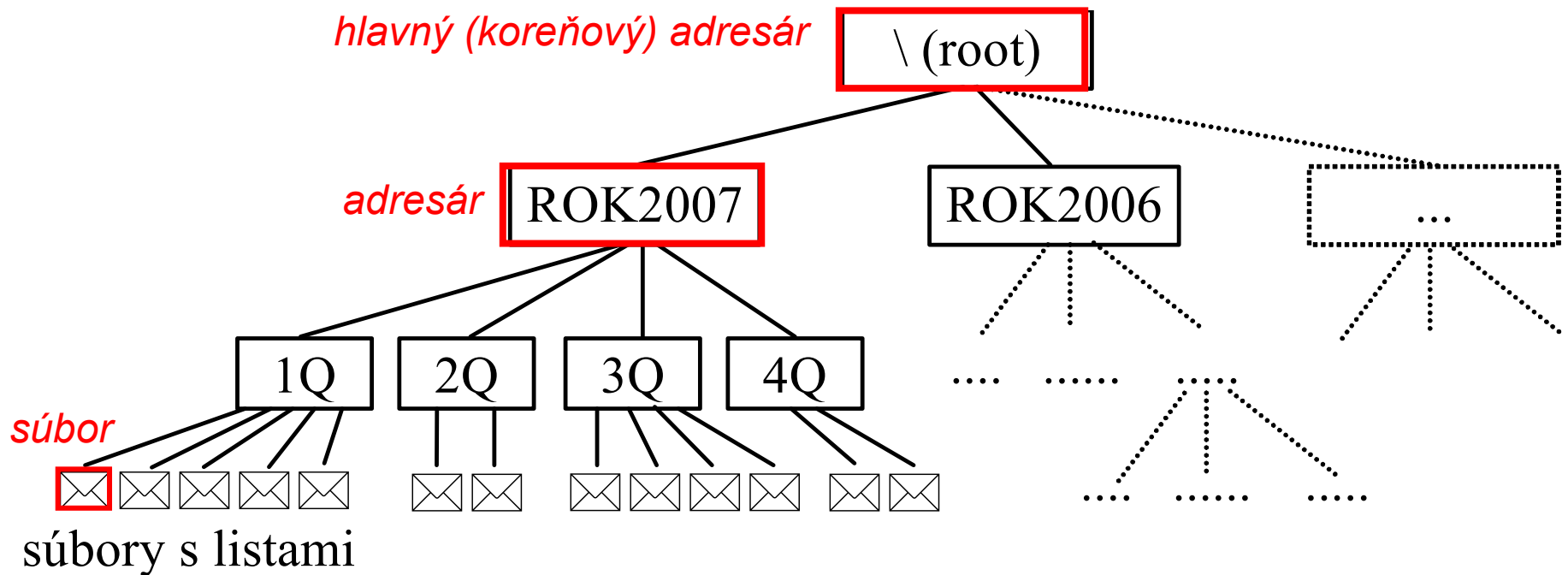
je súhrn logicky k sebe patriacich informácií na blokovom zariadení definovaných svojim menom a príp. inými atribútmi (napr. veľkosť, dátum a čas vytvorenia resp. aktualizácie, typ a pod.).

Adresár (katalóg, zložka)

*je organizačná množina súborov a/alebo
ďalších podadresárov*

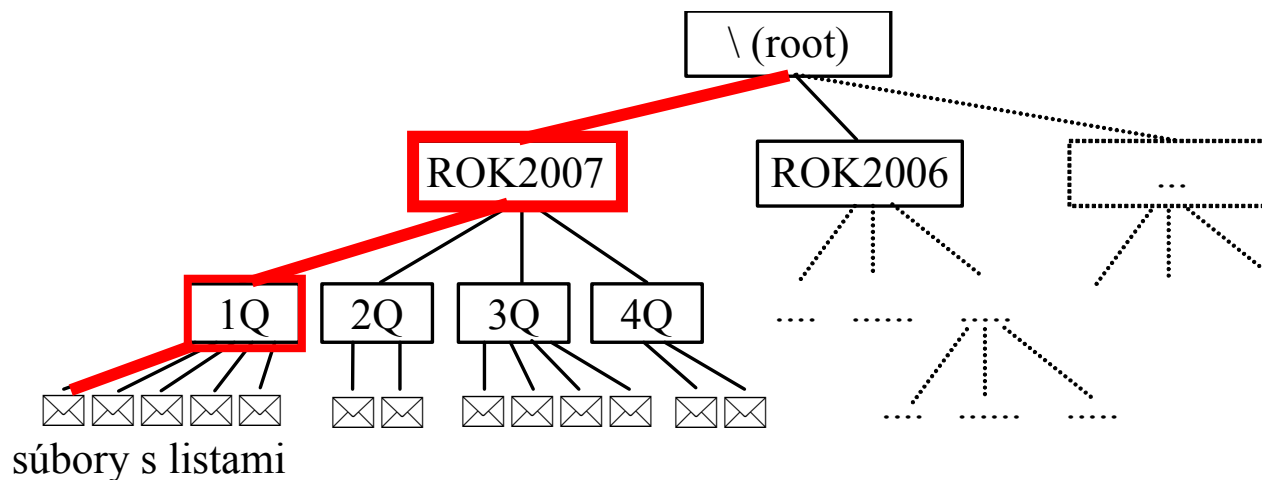
*Organizačný systém adresárov a súborov tvorí
najčastejšie **stromovú štruktúru***

Stromová štruktúra súborového systému

Cesta (path)

je zoznam všetkých adresárov, cez ktoré je nutné prejsť od daného súboru, aby sme sa dostali k hlavnému (koreňovému) adresáru

Typy ciest

- **absolútna** - obsahuje názvy všetkých adresárov od hlavného až k určenému adresáru
- **relatívna** - pozostáva len z názvov adresárov, ktoré tvoria cestu od aktuálneho adresára k požadovanému adresáru

Úplné meno súboru

1. meno zariadenia
2. absolútna cesta k uvedenému súboru
3. meno súboru

A:\ROK2007\1Q\LIST1.TXT

otázky ?

